

ترتیب های تصادفی TTT و EW و برخی ویژگیهای آنها

مجتبی اصفهانی*، عضو هیأت علمی گروه آمار، دانشگاه ولایت، esfahani۶۴@yahoo.com

محمد امینی، عضو هیأت علمی گروه آمار، دانشگاه فردوسی، m-amini@um.ac.ir

غلامرضا محتشمی برزادران، عضو هیأت علمی گروه آمار، دانشگاه فردوسی، gmb۱۳۳۰@yahoo.com

چکیده: در این مقاله ترتیب های تصادفی کل زمان آزمون (TTT) و فزونی ثروت (EW) معرفی و برخی از ویژگی های آنها و همچنین ارتباط این دو ترتیب تصادفی با یکدیگر و سایر ترتیب های تصادفی مورد مطالعه قرار می گیرد. در ادامه کاربردهایی از این ترتیب های تصادفی در بیمه و نظریه قابلیت اعتماد ارایه می شود.

کلمات کلیدی: ترتیب تصادفی کل زمان آزمون، ترتیب تصادفی فزونی ثروت، تبدیل TTT مرتبط با F ، تبدیل EW مرتبط با F ، تبدیل توقف زیان

مقدمه $\int_0^{G^{-1}(p)} \bar{G}(x) dx$ آنگاه X را کوچکتر از Y در ترتیب تصادفی

TTT گوئیم و با نمادهای $X \leq_{ttt} Y$ یا $F \leq_{ttt} G$ نشان می دهیم.

(ب) اگر $p \in (0, 1)$ ، $\int_{F^{-1}(p)}^{\infty} \bar{F}(x) dx \leq \int_{G^{-1}(p)}^{\infty} \bar{G}(x) dx$ آنگاه X را کوچکتر از Y در ترتیب EW گوئیم و با نمادهای $X \leq_{ew} Y$ یا $F \leq_{ew} G$ نشان می دهیم.

تعریف ۲. فرض کنید X و Y دو متغیر تصادفی با توابع توزیع F و G باشند و F^{-1} و G^{-1} به ترتیب توابع معکوس F و G باشند، اگر $F^{-1}(p) - G^{-1}(p)$ از راست پیوسته باشند و $G^{-1}(p) - F^{-1}(p)$ تابعی صعودی، آنگاه X را کوچکتر از Y در ترتیب پراکنندگی نامند و با نماد $X \leq_{disp} Y$ نشان می دهیم.

تعریف ۳. فرض کنید X و Y دو متغیر تصادفی نامنفی با توابع توزیع مطلقاً پیوسته F و G باشند که دارای تکیه گاه های $[0, a)$ و $[0, b)$ هستند و a و b ثابتهای متناهی یا نامتناهی اند:

الف) اگر $G^{-1}(F)$ تابعی محدب باشد آنگاه X را کوچکتر از Y در ترتیب تبدیل محدب نامند و با نمادهای $X \leq_c Y$ یا $F \leq_c G$ نشان می دهیم.

ب) اگر $\frac{G^{-1}(F)}{x}$ نسبت به $x > 0$ صعودی باشد آنگاه X را کوچکتر از Y در ترتیب ستاره نامیم و با نماد $X \leq_* Y$ نشان می دهیم.

ترتیب تصادفی TTT بطور جدی توسط بارلو، بارتالومو، برمنر و برانک (۱۹۷۲) مورد بررسی و مطالعه قرار گرفت و پس از آن بارلو و داکسوم (۱۹۷۲) برخی از خواص ترتیب تصادفی TTT و رابطه آن با ترتیب محدب و همچنین کاربردهایی از آن را بیان کردند. تحقیقات زیادی روی این ترتیب تصادفی انجام شده است، به عنوان مثال بارتازویچ (۱۹۸۶)، (۱۹۹۸) و (۱۹۹۵) کاربردهایی از تبدیل TTT را بیان کرد. در سال های اخیر رابطه بین ترتیب های تصادفی TTT و EW مورد توجه محققانی مانند لی و شیکد و کوچار (۲۰۰۲) و لی و شیکد (۲۰۰۴) و (۲۰۰۷) قرار گرفته است.

ترتیب تصادفی

در این بخش پس از معرفی ترتیب های تصادفی TTT و EW سایر ترتیب های تصادفی مورد مطالعه در مقاله معرفی می گردد (شیکد و شانتیکو ۲۰۰۷).

تعریف ۱. فرض کنید X و Y دو متغیر تصادفی نامنفی به ترتیب با توزیع های F و G باشند:

الف) اگر $p \in (0, 1)$ ، $\int_0^{F^{-1}(p)} \bar{F}(x) dx \leq \int_0^{G^{-1}(p)} \bar{G}(x) dx$